

Väljaandja:	Keskkonnaminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	27.03.2023
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	Hetkel kehtiv
Avaldamismärge:	RT I, 17.03.2023, 83

Viljandi maakonna kaitstavad looduse üksikobjektid ja nende piiranguvööndi ulatus

Vastu võetud 16.03.2023 nr 15

Määrus kehtestatakse [looduskaitseaduse](#) § 10 lõike 6 ja § 11 lõike 3 alusel.

§ 1. Määruse eesmärk

- (1) Määruse eesmärk on tagada Viljandi maakonnas asuvate kaitstavate looduse üksikobjektide säilimine.
- (2) Määrusega nimetatakse Viljandi maakonnas asuvate kaitstavate looduse üksikobjektide või üksikobjektide rühma nimi ja asukoht ning määratakse piiranguvööndi ulatus. Määruses nimetatud kaitstava looduse üksikobjekti või üksikobjektide rühma piiranguvööndi ulatus või pindala on esitatud kaartidel määruse lisades¹.

§ 2. Üksikpuude ja puude rühmade piiranguvööndi ulatus

Määrusega kehtestatakse Viljandi maakonnas paiknevatele üksikpuudele järgmine piiranguvööndi ulatus:

- 1) Holstre pärnad²Viljandi vallas Holstre külas – 0,2 ha (lisa 1);
- 2) Juhkami tamm²Viljandi vallas Riuma külas – 30 m (lisa 2);
- 3) Karksi elupuud³Mulgi vallas Karksi külas – 0,05 ha (lisa 3);
- 4) Kullamäe männid⁴Mulgi vallas Maru külas – 0,55 ha (lisa 4);
- 5) Kullese künnapuu⁵Põhja-Sakala vallas Seruküla külas – 10 m (lisa 5);
- 6) Kuresaare tamm²Viljandi vallas Tinnikuru külas – 0,28 ha (lisa 6);
- 7) Kõõsi künnapuu²Viljandi vallas Vanausse külas – 30 m (lisa 7);
- 8) Lemmjõe tamm⁵Põhja-Sakala vallas Sandra külas Soomaa rahvusparkis – 0 m (lisa 8);
- 9) Liiva mänd³Viljandi vallas Viisuküla külas Loodi looduspargis – 0 m (lisa 9);
- 10) Liplapi punane tamm³Mulgi vallas Vana-Kariste külas – 0,48 ha (lisa 10);
- 11) Marna küla künnapuu³Viljandi vallas Marna külas – 0,23 ha (lisa 11);
- 12) Metsaema mänd²Viljandi vallas Loodi külas – 0,66 ha (lisa 12);
- 13) Mulgi jalakas³Viljandi vallas Pahuvere külas – 30 m (lisa 13);
- 14) Mulgi kõiv²Viljandi vallas Riuma külas – 30 m (lisa 14);
- 15) Murru talu pärnad⁶Põhja-Sakala vallas Lemmakõnnu külas – 50 m (lisa 15);
- 16) Mursi talu pärnad²Viljandi vallas Surva külas – 0,11 ha (lisa 16);
- 17) Mustapali tamm²Viljandi vallas Mustapali külas – 0,26 ha (lisa 17);
- 18) Oru tänava tammed⁷Viljandi linnas Oru tn – 1,13 ha (lisa 18);
- 19) Oti mõtsik⁸Mulgi vallas Oti külas – 30 m (lisa 19);
- 20) Oti pärn³Põhja-Sakala vallas Arjassaare külas – 0,1 ha (lisa 20);
- 21) Penuja tamm³Mulgi vallas Penuja külas – 0,67 ha (lisa 21);
- 22) Polli tamm⁷Viljandi vallas Paistu külas Loodi looduspargis – 0 m (lisa 22);
- 23) Posti tänava põlispuud⁷Viljandi linnas Posti tn – 0,05 ha (lisa 23);
- 24) Pärnamäe pärn²Viljandi vallas Marna külas – 0,27 ha (lisa 24);
- 25) Pöogle mänd³Mulgi vallas Pöogle külas – 0 m (lisa 25);
- 26) Ritsu tamm³Viljandi vallas Pinska külas – 30 m (lisa 26);
- 27) Sabaku pärnad³Viljandi vallas Vardi külas – 0,22 ha (lisa 27);
- 28) Säge ehk Lõhmuse pärn³Viljandi vallas Tarvastu külas – 30 m (lisa 28);
- 29) Taari künnapuu⁷Viljandi vallas Taari külas – 0,15 ha (lisa 29);
- 30) Tamme-Koori tamm ehk Viiralti tamm⁹Viljandi vallas Vanamõisa külas – 50 m (lisa 30);

- 31) Tammemäe tammed⁷Viljandi vallas Vanamõisa külas – 1 ha (lisa 31);
- 32) Tuhalaane tamm³Mulgi vallas Tuhalaane külas – 0,28 ha (lisa 32);
- 33) Tõllamäe tamm⁷Viljandi vallas Loodi külas Loodi looduspargis – 0 m (lisa 33);
- 34) Undi tamm³Viljandi vallas Mustivere külas – 50 m (lisa 34);
- 35) Upsi tamm⁴Põhja-Sakala vallas Uia külas – 0,17 ha (lisa 35);
- 36) Vainristi ristimänd¹⁰Põhja-Sakala vallas Iia külas – 50 m (lisa 36);
- 37) Viiratsi tammed⁷Viljandi vallas Viiratsi alevikus – 0,3 ha (lisa 37);
- 38) Vooru tamm²Viljandi vallas Vooru külas – 30 m (lisa 38);
- 39) Väike-Saadu pärnad ja pihlakas³Viljandi vallas Kassi külas – 0,34 ha (lisa 39);
- 40) Vägita pärn¹¹Viljandi vallas Vägita külas – 0,18 ha (lisa 40);
- 41) Öitsemäe õunapuu³Viljandi vallas Kookla külas – 30 m (lisa 41);
- 42) Ööversti künnapuu¹²Mulgi vallas Saate külas – 0,27 ha (lisa 42).

§ 3. Geoloogiliste üksikobjektide piiranguvööndi ulatus

(1) Määrusega kehtestatakse Viljandi maakonnas paiknevatele rändrahnudele järgmine piiranguvööndi ulatus:

- 1) Ahjuoja rändrahn¹³Viljandi vallas Lalsi külas – 10 m (lisa 43);
- 2) Auksi rändrahn²Viljandi vallas Auksi külas – 30 m (lisa 44);
- 3) Härjamäe rändrahn⁴Viljandi vallas Vanamõisa külas – 30 m (lisa 45);
- 4) Iivakivi ehk Vanapagana kivi⁴Mulgi vallas Sudiste külas – 30 m (lisa 46);
- 5) Jaanikildi rändrahn¹³Mulgi vallas Mõõnaste külas – 10 m (lisa 47);
- 6) Kivilõppe Kalevipoja kivi⁴Viljandi vallas Kivilõppe külas – 0 m (lisa 48);
- 7) Kivilõppe Vanapagana kivi³Viljandi vallas Kivilõppe külas – 30 m (lisa 49);
- 8) Kõrvi suurkivi⁹Viljandi vallas Aidu külas – 30 m (lisa 50);
- 9) Labidakivi¹⁴Põhja-Sakala vallas Kibaru külas – 30 m (lisa 51);
- 10) Lahmuse kivi¹¹Põhja-Sakala vallas Kibaru külas – 10 m (lisa 52);
- 11) Laiakivi rändrahn¹⁵Põhja-Sakala vallas Supsi külas – 0,1 ha (lisa 53);
- 12) Lepakose rändrahn⁴Põhja-Sakala vallas Kootsi külas – 10 m (lisa 54);
- 13) Liivasaare talu rändrahn¹⁶Viljandi vallas Taganurga külas – 10 m (lisa 55);
- 14) Lõhavere linnamäe rändrahn¹⁵Põhja-Sakala vallas Lõhavere külas – 10 m (lisa 56);
- 15) Oore talu rändrahn¹²Põhja-Sakala vallas Paaksimaa külas – 30 m (lisa 57);
- 16) Paksu talu rändrahn⁶Põhja-Sakala vallas Tääksi külas – 10 m (lisa 58);
- 17) Ristivälja suurkivi¹⁷Viljandi vallas Parika külas – 30 m (lisa 59);
- 18) Rõngu talu rändrahn⁶Põhja-Sakala vallas Tääksi külas – 10 m (lisa 60);
- 19) Sammuli rändrahn⁴Viljandi vallas Vardja külas Viljandi maastikukaitsealal – 0 m (lisa 61);
- 20) Sootsa talu rändrahnud¹¹Mulgi vallas Kalvre külas – 0,37 ha (lisa 62);
- 21) Tammeveski kivi¹³Põhja-Sakala vallas Kobruvere külas – 10 m (lisa 63);
- 22) Tuhalaane rändrahn²Mulgi vallas Tuhalaane külas Tuhalaane põlispuude grupis – 0 m (lisa 64);
- 23) Tõnumihkli talu rändrahn¹²Põhja-Sakala vallas Reegoldi külas – 30 m (lisa 65);
- 24) Virapuu rändrahn¹¹Mulgi vallas Lilli külas – 30 m (lisa 66);
- 25) Väike-Kõpu rändrahn⁷Viljandi vallas Väike-Kõpu külas – 0,28 ha (lisa 67);
- 26) Väluste rändrahn²Viljandi vallas Väluste külas – 30 m (lisa 68).

(2) Määrusega kehtestatakse Viljandi maakonnas paiknevatele aluspõhjaljanditele ja koobastele järgmine piiranguvööndi ulatus:

- 1) Hendrikhansu „Põrgu”¹⁸Mulgi vallas Sarja külas – 1,96 ha (lisa 69);
- 2) Lopa paljand ja koobas³Mulgi vallas Atika külas – 0,68 ha (lisa 70);
- 3) Maimu koobas ehk Mäkiste põrguhaud¹⁸Mulgi vallas Allaste külas – 0,46 ha (lisa 71);
- 4) Suislepa paljand³Viljandi vallas Suislepa külas – 0,09 ha (lisa 72);
- 5) Vaida oru paljandid ja Annienu koobas¹⁸Mulgi vallas Veelikse külas – 1,07 ha (lisa 73).

§ 4. Hüdrogeoloogiliste üksikobjektide piiranguvööndi ulatus

Määrusega kehtestatakse Viljandi maakonnas paiknevatele hüdrogeoloogilistele üksikobjektidele järgmine piiranguvööndi ulatus:

- 1) Jaama allikas³Viljandi vallas Kassi külas – 0,64 ha (lisa 74);
- 2) Rutu allikas³Mulgi vallas Ainja külas – 1,16 ha (lisa 75).

§ 5. Maastikuelemendi piiranguvööndi ulatus

Määrusega kehtestatakse Viljandi maakonnas Mulgi vallas Sarja külas asuvale maastiku üksikelemendile Lüütre org³ piiranguvöönd ulatusega 9,2 ha (lisa 76).

§ 6. Kaitsekord

(1) Kaitstavate looduse üksikobjektide kaitsekord on kehtestatud keskkonnaministri 1. märtsi 2023. a määrusega nr 10 „Kaitstavate looduse üksikobjektide kaitse-eeskiri”.

(2) Kaitstava looduse üksikobjekti paiknemisel kaitsealal tuleb tegevuste kavandamisel lähtuda ka vastavas kaitseala kaitse-eeskirjas sätestatust.

(3) Kaitstav looduse üksikobjekt Lopa paljand ja koobas koos piiranguvööndiga moodustab Natura 2000 Lopa loodusala ning seal tuleb kaitse korraldamisel arvestada Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduses nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” sätestatud kaitse-eesmärkidega ning tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi.

§ 7. Üksikobjektide kaitsmise ja piiranguvööndi ulatuse määramise põhjendused

Määruse seletuskirjas¹⁹ on esitatud põhjendused:

- 1) kaitse alla võtmise eesmärkide vastavuse kohta kaitse alla võtmise eeldustele;
- 2) loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekuse kohta;
- 3) kaitstava loodusobjekti tüübi valiku kohta;
- 4) kaitstava loodusobjekti piiranguvööndi piiri kulgemise kohta.

§ 8. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

§ 9. Menetluse läbiviimine

Määruse menetlus viidi läbi keskkonnaministri 03.06.2021. a käskkirjaga nr 1-2/21/268 algatatud haldusmenetluses. Menetluse ülevaade koos ärakuulamise tulemustega on esitatud käesoleva määruse seletuskirjas.

§ 10. Vaidlustamine

Määrust on võimalik vaidlustada, esitades kaebuse halduskohtusse haldusmenetluse seadustikus sätestatud korras, osas, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused, mis puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist.

¹Üksikobjektid ja piiranguvööndi piir on kantud määruse lisas esitatud kaartidele, mille koostamisel on kasutatud Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid. Kaartidega saab tutvuda Keskkonnametis, Keskkonnaministeeriumis, Keskkonnaportaalis (register.keskkonnaportaal.ee) ja maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

²Üksikobjekt on esimest korda kaitse alla võetud Viljandi rajooni TSN Täitevkomitee 17. jaanuari 1964. a otsusega nr 1 „Looduse kaitsest Viljandi rajoonis”.

³Üksikobjekt on esimest korda kaitse alla võetud Viljandi Maakonnavalitsuse 21. augusti 1990. a määrusega nr 296 „Loodushoiust Viljandi maakonnas” lisa 1 „Viljandi maakonna (riiklikult kaitstavate) loodushoiuterritooriumide ja objektide nimekiri”.

⁴Üksikobjekt on esimest korda kaitse alla võetud ENSV Ministrite Nõukogu Looduskaitse Valitsuse juhataja 17. märtsi 1959. a käskkirjaga nr 25 „Riikliku kaitse alla kuuluvate rändrahnude, kivikülvide ja põliste puude nimekirjade kinnitamisest”.

⁵Üksikobjekt on esimest korda kaitse alla võetud ENSV Ministrite Nõukogu Metsamajanduse ja Looduskaitse Peavalitsuse juhataja 30. aprilli 1966. a käskkirjaga nr 84 „Muudatustest looduskaitsealuste üksikobjektide nimekirjades”.

⁶Üksikobjekt on esimest korda kaitse alla võetud Looduskaitse Nõukogu 8. veebruari 1938. a otsusega „Üksikute puude ja rändrahnude kaitse alla võtmise asjas”.

⁷Viljandi Rajooni TSN Täitevkomitee 29. märtsi 1958. a otsuse „Looduskaitse organiseerimisest Viljandi linnas ja rajoonis”.

⁸Üksikobjekt on esimest korda kaitse alla võetud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 13. märtsi 1959. a korraldusega nr 331-k „Maastiku üksikelementide, dendraariumite ja katsekultuuride ning viljapuude ja viljapuuaedade riikliku kaitse alla võtmisest” lisa 3 „Riikliku kaitse alla kuuluvate väärtuslike viljapuude ja viljapuuaedade loetelu”.

⁹Üksikobjekt on esimest korda kaitse alla võetud Looduskaitse nõukogu 13. jaanuari 1937. a otsusega üksikute puude ja rändrahnude kaitses.

¹⁰Üksikobjekt on esimest korda kaitse alla võetud Looduskaitse nõukogu 23. novembri 1937. a otsusega üksikute puude ja rändrahnude kaitse alla võtmise asjas.

¹¹Üksikobjekt on esimest korda kaitse alla võetud Looduskaitse nõukogu 22. mai 1937. a otsusega üksikute puude ja rändrahnude kaitses.

¹²Üksikobjekt on esimest korda kaitse alla võetud sotsiaalministri 26. veebruari 1940. a otsusega üksikute puude ja rändrahnude looduskaitse alla võtmise asjus.

¹³Üksikobjekt on esimest korda kaitse alla võetud sotsiaalministri 4. märtsi 1939. a otsusega üksikute puude ja rändrahnude looduskaitse alla võtmise asjus.

¹⁴Üksikobjekt on esimest korda kaitse alla võetud Looduskaitse nõukogu 1. oktoobri 1937. a otsusega üksikute puude ja rändrahnude kaitses.

¹⁵Üksikobjekt on esimest korda kaitse alla võetud ENSV Hariduse Rahvakomissari 22. veebruari 1941. a otsusega üksikute puude, rändrahnude ja hiukirnu looduskaitse alla võtmise asjas.

¹⁶Üksikobjekt on esimest korda kaitse alla võetud sotsiaalministri 2. septembri 1938. a otsusega üksikute puude ja rändrahnude looduskaitse alla võtmise asjus.

¹⁷Üksikobjekt on esimest korda kaitse alla võetud sotsiaalministri 6. oktoobri 1939. a otsusega üksikute puude ja rändrahnude looduskaitse alla võtmise asjus.

¹⁸Üksikobjekt on esimest korda kaitse alla võetud Abja rajooni TSN Täitevkomitee 13. jaanuari 1960. a otsusega nr 2 „Looduskaitsealase töö olukorrast rajoonis ja looduskaitse rakendamisest kohalikkude tähtsust omavatel objektidel”.

¹⁹Seletuskirjaga saab tutvuda Keskkonnaministeeriumi veebilehel www.envir.ee.

Madis Kallas
Minister

Meelis Münt
Kantsler

[Lisa 1](#) Holstre pärnad

[Lisa 2](#) Juhkami tamm

[Lisa 3](#) Karksi elupuud

[Lisa 4](#) Kullamäe männid

[Lisa 5](#) Kullese künnapuu

[Lisa 6](#) Kuresaare tamm

[Lisa 7](#) Kõõsi künnapuu

[Lisa 8](#) Lemmjõe tamm

[Lisa 9](#) Liiva mänd

[Lisa 10](#) Liplapi punane tamm

[Lisa 11](#) Marna küla künnapuu

- Lisa 12 Metsaema mänd
- Lisa 13 Mulgi jalakas
- Lisa 14 Mulgi kõiv
- Lisa 15 Murru talu pärnad
- Lisa 16 Mursi talu pärnad
- Lisa 17 Mustapali tamm
- Lisa 18 Oru tänava tammed
- Lisa 19 Oti mõtsik
- Lisa 20 Oti pärn
- Lisa 21 Penuja tamm
- Lisa 22 Polli tamm
- Lisa 23 Posti tänava põlispuud
- Lisa 24 Pärnamäe pärn
- Lisa 25 Pöogle mänd
- Lisa 26 Ritsu tamm
- Lisa 27 Sabaku pärnad
- Lisa 28 Säga ehk Lõhmuse pärn
- Lisa 29 Taari künnapuud
- Lisa 30 Tamme-Koori tamm ehk Viiralti tamm
- Lisa 31 Tammemäe tammed
- Lisa 32 Tuhalaane tamm
- Lisa 33 Tõllamäe tamm
- Lisa 34 Undi tamm
- Lisa 35 Upsi tamm
- Lisa 36 Vainristi ristimänd
- Lisa 37 Viiratsi tammed
- Lisa 38 Vooru tamm
- Lisa 39 Väike-Saadu pärnad ja pihlakas
- Lisa 40 Vālgita pärn
- Lisa 41 Õitsemäe õunapuu
- Lisa 42 Ööversti künnapuu
- Lisa 43 Ahjuoja rändrahn
- Lisa 44 Auksi rändrahn
- Lisa 45 Härjamäe rändrahn

- Lisa 46 Iivakivi ehk Vanapagana kivi
- Lisa 47 Jaanikildi rändrahn
- Lisa 48 Kivilõppe Kalevipoja kivi
- Lisa 49 Kivilõppe Vanapagana kivi
- Lisa 50 Kõrvi suurkivi
- Lisa 51 Labidakivi
- Lisa 52 Lahmuse kivi
- Lisa 53 Laiakivi rändrahn
- Lisa 54 Lepakose rändrahn
- Lisa 55 Liivasaare talu rändrahn
- Lisa 56 Lõhavere linnamäe rändrahn
- Lisa 57 Oore talu rändrahn
- Lisa 58 Paksu talu rändrahn
- Lisa 59 Ristivälja suurkivi
- Lisa 60 Rõngu talu rändrahn
- Lisa 61 Sammuli rändrahn
- Lisa 62 Sootsa talu rändrahnud
- Lisa 63 Tammeveski kivi
- Lisa 64 Tuhalaane rändrahn
- Lisa 65 Tõnumihkli talu rändrahn
- Lisa 66 Virapuu rändrahn
- Lisa 67 Väike-Kõpu rändrahn
- Lisa 68 Väluste rändrahn
- Lisa 69 Hendrikhansu „Põrgu”
- Lisa 70 Lopa paljand ja koobas
- Lisa 71 Maimu koobas ehk Mäkiste põrguhaud
- Lisa 72 Suislepa paljand
- Lisa 73 Vaida oru paljandid ja Annienu koobas
- Lisa 74 Jaama allikas
- Lisa 75 Rutu allikas
- Lisa 76 Lüütre org